Ч. 181 (11.149). Львів, вівторок 16. серпня 1927. Poeztowa opłata zapłacono ryczałtem. Рік XLV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОПУДНЕМ

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. — Конто почт. щадн. 143.322. — Адреса для телеграм: „Діло", Львів. — Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно: в краю 6·50 зол. — За границею: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 20 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

В справі оголошень звертатися до адміністрації.

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Мова цифр?

I.

Звичайно вважають статистику стислою наукою, бо вона орудує цифрами, отже найпевнішими і найдокладнішими даними. І воно справді так було би, колиб зібрані цифри відповідали дійсности. А тимчасом діється якраз навпаки. Нема нічого більш сумнівного, непевного і фантастичного, як статистика. Особливо більшовики у всіх питаннях суспільного життя залюбки користуються зібраним статистичним матеріялом, приводячи його на доказ вірности ставлених ними тез. Однак надмір статистичного матеріялу в СРСР доводить до того, що статистичній „правді" починають все менше вірити, а деякі комуністичні провідники, придивляючись безпосередньо до проявів життя, просто махають рукою на мову цифр, уважаючи її невірною, фантастичною.

Ще більш дивоглядно і фантастично виглядає статистика у визнавців „ідеалістичного" світогляду, в яких цифра грає ролю тільки тоді, коли вона промовляє в їх користь. Тому їхня винахідчивість звернена виключно на те, щоб осягнути пригожу для себе цифру. А вже просто орґії недбайливости, тенденційности і фальшівництва відбуваються в ділянці **національної статистики.** Маючи на меті здобути „арґументи" в свою користь, вони стараються викривити статистику, обкроїти кількість інших народів, а прибільшити свою власну. Розпоряджаючи власним адміністраційно-списовим апаратом, вони легко можуть осягнути намічену мету.

Поляки у Сх. Галичині, які від десяток літ мали тут майже необмежену владу, старалися доказати, що ця країна не є **українською національною територією,** тільки **мішаним,** польсько-українським чи польсько-українсько-жидівським тереном. До цього змагали вони послідовно, не лише всіми засобами, наладжуючи польський елемент, але й ведучи польонізаційну політику у відношенні до українців і жидів. Та — зовсім природно — ця „органічна" праця не могла поспішати за польськими бажаннями. Тому недостачі в дійсному укладі сил і відносин доповнювала фальшована статистика. Так було в р. 1890, так було в р. 1900, так було — ще на більшу скалю — в р. 1910. Однак вершок переписово-статистичних „успіхів" осягнули поляки в р. 1921, поширивши свою винахідчивість ще й на Волинь, Холмщину, Підляша й Полісся. У висліді цеї незрівняної акції виявилося, що на всій українській території під Польщею, території рівній третині всеї сучасної Польщі, є всього тільки **3,897.233** українців, себ-то стільки, скільки їх було перед війною в самій лише Сх. Галичині. На **8,470.974** всього населення волинського, тернопільського, станиславівського, львівського (без кількох західних повітів) воєвідств, далі Холмщини, Підляша й Полісся та кількох повітів Зах. Галичини — 3,897.233 українців — це вже наглядна меншість, та ще й яка меншість, і то на українській етнографічній території. А тоді всі домагання українців можуть бути тільки домаганнями толерованої меншости, а їх дальшейдучі змагання взагалі не можуть мати під собою твердої основи. При допомозі „штудерної" статистики осягається те, що треба було осягнути та доказати — і справа скінчена.

Однак ця штудерність заносить такою фантастичністю, що навіть самі поляки прийшли до пересвідчення, що в своїй ревности перебрали мірку. І почались корективи. Навіть відомий Прушинський, спираючись на віроісповідних даних, підніс кількість українців під Польщею на чотири з половиною міліонів, отже „з легкої руки", не зважаючи на „тверді" офіційні дані, „підніс" кількість українців на 600 тисяч. Ліві польські чинники теж робили ухили від офіційних даних, вдоволяючись круглою цифрою пятьох міліонів українців. Та в останніх часах своїх однодумців почав поправляти відомий „українофіл" Л. Васілевський. Він приєднався до обчислень Прушинського, але дійшов до ідентичних вислідів зовсім іншим шляхом.

Беручи за основу своїх обчислень цифру 8,470.974 населення на всій українській національній території, він шляхом віднимання доходить до цифри **4,552.035** українців під Польщею. Перш усього від тієї загальної суми віднимає він 680 тисяч жидів і 95 тисяч німців, чехів і росіян. Таким чином на українців, поляків і білорусів лишається 7,696.000 населення. Від цеї цифри відіймає Л. Васілевський 200 тисяч поліських білорусів (замісць 374 тисяч, поданих польською статистикою). Отже на українців і поляків лишається 7,496.000.

Тепер від одержаної цифри українців і поляків Л. Васілевський відіймає поляків з повітів Новий Санч, Грибів, Горлиці, Ясло, Кросно, Стрижів, Березів, Ярослав, Переворськ і Ланцут в сумі 680 тисяч, ласкаво цедуючи суму 13.402 в користь українців із записаних в рубриці поляків. До дальшого поділу лишається цифра 6,816.000 населення.

В середущій Галичині (пов.: Любачів, Перемишль і Сянік) Васілевський відіймає від цеї останньої загальної цифри 150 тисяч поляків, цедуючи 16.816 в користь українців. Лишається до дальшого поділу 6,666.000 населення.

В Холмщині і Підляшу, в повітах заселених українцями, статистика подає 580.110 поляків, а лише 69 тисяч українців. Л. Васілевський є схильний подвоїти кількість українців холмсько-поліської области і таким чином на 69.000 зменшити кількість поляків. Ідучи обраним собою шляхом, він відіймає від останньої загальної цифри 6,666.000 суму 511.110 поляків (замісць 580.110) і лишає до дальшого поділу 6,154.890 населення. Опісля від цифри 190.700 поляків „польської" території Підляша відіймає він 30.000 в користь українців. Таку саму цифру цедує він в нашу користь і з волинських поляків (30.000 з 207.932), отже до кінцевого поділу лишається 5,816.932 населення.

Та не кінець цьому штудерному рахункові. Лишаються в останній з черги загальній цифрі ще поляки з воєвідства тернопільського (633.948) станиславівського (294.381) і решти повітів (Бібрка, Добромиль, Дрогобич, Городок, Яворів, Ліско, місто Львів, повіт Львів, Мостиска, Рава Руська, Рудки, Ряшів, Самбір, Сокаль, Ст. Самбір і Жовква) львівського воєвідства 757.302 поляків, себ-то разом 1,685.631. Але п. Вас. не є такий захланий, як ті, що переводили перепис населення, і — „ухиляючись від тенденційности" — цедує в нашу користь четвертину поляків (421.408), так, що від останньої загальної цифри відіймає 1,264.223 (а не 1,685.631) і у висліді виходить, що під Польщею живе **4,552.035** українців.

Слідкуючи за цею методою „досліду" не можна вийти з дива, на якій основі п. Вас. відіймає довільні цифри від загальної кількости „офіційних" поляків на поодиноких територіях. Чому нпр. на Лемківщині він „відбирає" полякам 13.402 „поляків", здовж Сяну 16.816, на Холмщині й Підляшу 69.000, на „польськім" Підляшу і на Волині по 30 тисяч, а в Сх. Галичині аж 421.418? Чому в одному місці п. Вас. лише втинає „лишки", в іншому (на Холмщині і Підляшу) „подвоює" кількість українців, подекуди відіймає круглі цифри (на „польському" Підляшу і на Волині), а в Сх. Галичині — на лоб на шию — відвалює полякам четвертину населення з величезної цифри 1,685.631? Чому нпр. цеї останньої методи („відвалювання") не приноровив він до загальної суми поляків на українській національній території? Таж тоді і рахунок був би лекший і догідніший, а головно ближчий правди і дійсности. От нпр. здовж Сяну є — по статистиці — поляків 166.816, на Холмщині і Підляшу 580.110, на „польськім" Підляшу 190.700, на Волині 207.932 і в Сх. Галичині 1,685.631, разом 2,831.189. Чому з цеї цифри не „відвалити" половину (1,415.594), а тоді ми малиб українців 5,401.506.

Та не в цьому діло. Поки-що ми тільки стверджуємо, що польська національна статистика з р. 1921 у відношенні до непольських народів взагалі, а українців зокрема є наскрізь **фальшива,** що вона далека від правди та що самі польські „статистики" всіх таборів (від Прушинського до Васілевського) її „поправляють" і то „в користь" українців. Це ствердження є для нас важне в самому принципі, бож статистичні дані національної статистики є основою ріжних актів і вчинків польських законодатних установ і державної екзекутиви.

За честь нашого жіноцтва.

I.

Ледви прогомоніли святочні фрази про жіночу рівноправність, виголошувані бесідниками на передвиборчих вічах, ледви затихли компліменти вічевих референтів, звернені в сторону жіноцтва, а вже українське жіноцтво діждалося оцінки — або краще: осуду — своєї ролі у виборах з боку д-ра Степана Барана („Діло", ч. 165. і ч. 171.) Оцінка зроблена, що правда, не на основі статистичного матеріялу — бо його ще нема — але зате на основі „власних обективних спостережень" автора. Виглядає, що зроблено її по рецепті: **„Der Mohr hat seine Schuldigkeit getan, der Mohr kann gehen".**

Ця оцінка зводиться коротко до того, що виборчий іспит жіноцтва випав „майже недостаточно"! Автор обвинувачує жіноцтво не лише в пасивности, але просто в тім, що воно своїм становищем при виборах нанесло нашій національній справі шкоду.

В статті д-ра Барана читаємо:

> „Жіноцтво вносило нераз у виборчі ради — з правила з особистих мотивів — замішання"... „Було воно нераз тараном проти нас самих"... „Двори... без труду диригували їх голосами в IV. виборчому колі, очевидно — у польську національну користь".

Як бачимо, закиди д-ра Барана під адресою жіноцтва є дуже важкі, бо вони не лише відмовляють нашому жіноцтву громадянської зрілости, але також дискваліфікують його вартість, моральну і національну. Закиди тим важчі, що їх не рівноважить ніодна позитивна риса: характеристика жіноцтва, подана д-ром Бараном, виказує без вимку самі тіни, а ніодного світла!

Для безсторонньої людини незрозумілим у статті д-ра Барана є передовсім те, як погодити „майже недостаточний" вислід іспиту жіноцтва, яке творило половину (а в IV колі з правила більшість) виборців, з нашою загальною вибовчою побідою. Як можна вияснити цю суперечність, що половина виборців є невироблена, нездисциплінована, не має зрозуміння політичних подій, є пасивною масою, що дає без труду постороннім чинникам дириґувати своїми голосами, або просто хрунить, — а проте загальний вислід виборів є для нас корисний? Як розвязати цю загадку — це вже остане тайною д-ра Барана.

Заки розглянемо „обективні спостереження" д-ра Барана і порівняємо їх з мовою фактів, звернім увагу на обставини, в яких автор дошукується причин лиха:

> „За мала підготовка до політичного життя, природна жіноча нездисциплінованість, брак обективного розуміння політичних подій і політичної боротьби і до деякої міри економічна залежність спричинили те, що висліди виборів нераз були для нас не зовсім корисні."

Як бачимо, автор перемішав тут з собою дві зовсім ріжні катеґорії явищ: явища суспільні, отже ті, які підлягають розвиткови і зміні, з явищами суттєвими, невідхильними, які „лежать у природі жінки" і яких змінити не можна.

Розгляньмо наперед цей другий ряд арґументів. На чому д-р Баран опирає своє твердження про „природну жіночу нездисциплінованість" — невідомо. Мабуть на власних психольоґічних студіях, бо диференціяльна психольоґія, яка розслідкує ріжниці між мужеською і жіночою психікою, не виказала досі, що нездисциплінованість є природною рисою жіночого характеру. Але чи таке ставлення справи свідчить про обективність критика? Чи воно відповідає льоґічним методам? А може треба зачислити цей арґумент про природну жіночу нездисциплінованість" до арсеналу т. зв. „мужеського *a priori*", яке дозволяє деяким мущинам вірити безоглядно в свою річевість, бистроумність, автономність і вважати себе вищими,

розумнішими, досконалішими від жінок, а жінкам приписувати цю або іншу хибу — залежно від обставин і потреби, як звязану невідмінно з їх „природою" і „призначенням"? На всякий випадок з цього роду закидами серйозно полемізувати не можна.

Поважніше представляється справа з другою категорією закидів, із закидами суспільного характеру, що спричинили невідрадний — на думку автора — вислід виборчого іспиту жінок. На перший плян висувається передовсім питання „за малої підготовки жіноцтва до політичного життя". Припустім, що цей закид відповідає дійсности. Від обєктивного інформатора і тверезого політика можна було ждати не лиш ствердження факту, але також вияснення справи відповідальности. Кого винувати за непідготованість жіноцтва до політичного життя? Замісць ударитися в груди і сказати: „Наша вина" — д-р Баран конструує цей закид так, що він іде виключно на рахунок самого жіноцтва. А хтож несе відповідальність за занедбання освідомляючої праці над жіночими масами, як не провідники нашого національного й політичного життя довоєнної і воєнної доби? Хто не хотів розуміти значіння патріотичного жіноцтва для розвитку нації? Хто не хотів бачити, яку вагу має свідоме жіноцтво на загрожених національно землях? Щож зробили всі наші керманичі за кількадесять літ організаційної праці для освідомлення жіночих мас? Нічого — або майже нічого! Вони не лиш злегковажили й вичеркнули зі своїх політичних рахунків цей могутній чинник, яким для національного відродження є свідоме жіноцтво, але ще й бувало кидали колоди під ноги тим, які голосили в нас гасла громадянської рівноправности жінки. Чи маю тут пригадувати, як наші офіціяльні „державні мужі" зустрічали діяльність покійної Кобринської, або яке було становище загалу наших політиків до жіночих прав і жіночої праці аж до останніх часів? І треба було аж розписання виборів до громадських рад, щоб д-р Баран і його однодумці переконалися, що голос жінки важить сьогодні нарівні з мужеським! А всеж таки від суспільних діячів можна було домагатися, щоби здавали собі справу з розвоєвих тенденцій, себто з того, що жіночий рух є вислідом природного господарського й духового розвитку суспільности та що цей розвиток із залізною послідовністю вимагає щораз більшого притягнення жінки до громадського життя. При оцінці вартости жіноцтва як політичного чинника тверезий політик повинен був брати під увагу не лиш його зрілість у даний момент, але передовсім усі потенціяльні можливости, себто всі безмежні сили, які дрімають у нутрі наших жіночих мас, чого найкращим доказом є самі громадські вибори.

Колиб підготовку жіночих мас до політичного життя міряти лише сумою праці, вложеною в цьому напрямі, то без сумніву правда булаб по боці д-ра Барана: ця підготовка булаб „за мала", або просто — недостаточна. Але й тоді не лицювалоб д-рові Баранові підносити цей закид — хіба в формі самообвинувачення.

Та на щастя так не є. Наше жіноцтво придбало громадянське вироблення іншим шляхом: у твердій школі життя. Всесвітня війна, національний зрив, політичні процеси — ось етапи вишколу українського жіноцтва. В останніх роках багато в цьому напрямі зробила організаційна праця „Союзу Українок". Наше жіноцтво дало в останньому десятиліттю вже досить незбитих доказів своєї зрілости і почуття громадянської відповідальности. Воно виносило й виносить на собі — нарівні з мужеською частиною населення — всі удари народнього лихоліття, воно записало в своїй хроніці кровавими буквами всі терпіння фізичні й моральні — аж до мученицької смерти включно.

Лише в цей спосіб можна вияснити це — на перший погляд незрозуміле — явище, що наше жіноцтво, яке стояло досі осторонь політичного життя, здало так добре виборчий іспит. А що іспит випав зовсім вдоволяючо, про це свідчать факти, які розглянемо в другій статті.

Мілена Рудницька.

Памятайте, що всякі збірки на нагробник на могилі І. Франка треба посилати до Центробанку, Львів, Ринок ч. 10. І. пов. на щадничу книжечку ч. 7910.

З наших наукових досягнень.

Свято української пісні в память М. Максимовича. — Новий будинок для Історичної Секції УАН. — Наміри акад. Грушевського. — Привітання на зїзд галицьких природників і лікарів. — Сільсько-господарська Академія в Київі

(Допис із Київа.)

У вівторок дня 2. серпня ц. р. відбулася широка нарада Історичньої Секції Української Академії Наук під головуванням акад. Мих. Грушевського. Ухвалено на ній святкувати ювилей століття видання пісень Максимовича (1827 р.) в дні 2. жовтня. Буде це свято української пісні. Рішено запрохати до участи галицькі наукові та культурні товариства і їх представників. Було би бажано, щоби кількох галицьких учених виступило з рефератами, якимбуло би присвячене окреме засідання комісії Західньої України дня 5-го або 6-го жовтня ц. р.

Засідання Історичної Секції відбувалося в незвичайно святочному настрою, бо ком. нар. освіти Микола Скрипник перевів на пленумі народніх комісарів ухвалу, що будинок при вул. Короленка ч 35. переходить під управу Академії з виключним призначенням для потреб Історичної Секції. В цей спосіб дається змогу поширити працю акад. Грушевському, що стоїть на чолі секції. Призначення будинку Історичній Секції є рівнож актом признання для наукової творчої праці її невтомного провідника і всіх її співробітників.

В новім будинку акад. Грушевський задумує примістити всі установи наукові, що стоять під його проводом, а окрім того утворити музей, фахову бібліотеку і галерію олійних портретів українських істориків у найширшому значінню. Увійдуть сюди також портрети Степана Качали, Ізидора Шараневича, д-ра Ом. Огоновського й д-ра Івана Франка.

Оскільки у вас не було друковане привітання, вислане на зїзд галицьких природників та медиків у дні 5. і 6. червня, подаю його для відомости широких кол: „Ми, зібрані на зборах комісії дослідження історії Західної України, Історичної Секції Української Академії Наук (бувшого Українського Наукового Товариства в Київі), вислухавши повідомлення про зїзд природників і медиків Західної України, що мав відбутися в цих днях в почуттю братерської єдности нашого єдиного і нерозривного національного життя, засилаємо наш щирий привіт і поздоровлення всім вам, науковим і культурним робітникам Західної України, зібраним на Зїзді її природників і лікарів. Ми бажаємо якнайкращих успіхів вашій науковій праці і вашого наукового осередка, коло котрого ви гуртуєтесь, нашої старшої, хоч і безпритульної Західно-Української Академії Наук, другої в ранзі, але старшої віком і заслугами. І ми хочемо засвідчити при цій нагоді, що ніякі політичні межі не можуть порушити спільного нашого життя і праці. І ми, громадяни Української Республики, переживаємо разом з вами всі ваші болі, турботи й надії". — Голова Секції: М. Грушевський, заст. голови: В. Щербина, члени президії: О. Гермайзе, Федір Савченко, С. Глушке, М. Карачківський, П. Гнатківський, Д. Кравців, П. Четанський, О. Павлик, П. Нечипоренко, К. Савченко, К. Антипович, Ів. Щитківський (два підписи нечиткі). Київ 7. VI. 1927. р.

З осени буде отворена Сільсько-Господарська Академія у Київі (в Голосієві). Статут її вже затверджений Наркомосом і радою комісарів. Головою організаційної комісії Академії є проф. С. Веселовський. Один великий будинок в українському стилі вже побудований, а два запроєктовано побудувати ще в цьому році. Для Академії призначено 1.300 десятин землі з давніх монастирських земель. Це є наукова та навчальна інституція. Наукову діяльність мають провадити такі науково-дослідні інститути: 1) водного господарства, 2) економії та організації сільського господарства, 3) біольоґії, ембріольоґії та фізіольоґії рослин, 4) зоольоґії, анатомії та фізіольоґії тварин, 5) зоотехнії, 6) хліборобства, 7) інтенсивних культур, 8) сільсько-господ. механіки, 9) сільсько-господарської технольоґії, 10) землеустрою і впорядкування села, 11) ґеофізики, 12) лісового господарства, 13) фізикоматематичних наук у приложенні до біольоґії та фізіольоґії, 14) ветеринарії. Навчальні факультети будуть такі: 1) орґанізації сільського господарства, 2) лісовий, 3) зоотехнічний, 4) інжинірно-аґрономічний, 5) ветеринарійний, 6) аґропедольоґічний відділ. Більшість з цих інститутів та факультетів уже існують. Запрошення на катедри мають дістати також галицькі вчені інжинірн.

Памятаймо: Рідна Школа — це народня фортеця, це певний захист в добі лихоліття!

За океаном.

Поміч старому краєві.

Американські українські газети переповнені закликами й покликами з Галичини від ріжних установ, головнож читалень, кооператив і Народних Домів, що звертаються до своїх односельчан чи краян у новому світі з проханням допомогти їм збудувати власну хату. Таких покликів безліч, а з подяк за одержані жертви і з їх виказу видно, що американська українська еміґрація відгукується дійсно щедро й живо на пекучі потреби Рідного Краю. З власної обсервації знаємо, що є у нас деякі місцевости, які збудування власного нераз дуже гарного і просторого дому завдячують виключно нашим американським землякам. Цю жертволюбивість заокеанських українців і їх поміч своїм односельчанам у старім краю слід піднести і

Р. ЛЯЩЕНКО.

Визволення балканських славян і Україна.

З приводу 50-их роковин війни 1877—1878 рр.

Дня 25. квітня ц. р. сповнилося рівно пятьдесять років з дня розпочаття війни 1877—78 рр. за визволення балканських славян — тої війни, яка відома в історії під назвою русько-турецької 1877—78 р.

Боротьба ця за визволення балканських славян почалася шляхом офіційного оголошення війни Туреччини з боку Росії після того, як відпала всяка надія на полагодження справ на Балкані чисто дипльоматичним шляхом.

На крок оголошення війни Туреччині, російський уряд у значній мірі посунула суспільна опінія. Вже повстання в 1875 р. Боснії і Герцеґовини притягло до балканських подій увагу цілого суспільства, а факт оголошення в 1876 р. війни Туреччині Сербією та Чорногорою викликав уже глибоке співчуття до балканських славян у цьому-ж суспільстві, що виявилося між іншим у відїзді на театр військових подій багатьох добровольців.

Спинятися на самій історії війни 1877—1878 р. ми тут не будемо: всі перипетії її відомі нам добре.

Ми лише вважаємо за необхідне нагадати, що хоча в тій боротьбі головну офіційну участь брала Росія, як держава, але у склад російського війська, що в квітні 1877 р. рушило за Дунай, входили вояки, які належали й до всіх тих численних народів, що населяли б. російську імперію. І серед цих народів одну із найпомітніших по чисельности частин у війську складали якраз українці, коли взяти під увагу процентне відношення українського населення до загальної кількости населення б. Росії. Навіть більш того: кому як кому, а в масі війська властиво українцям довелося одним із перших випити якнайбільше із кривавої чаші тої боротьби, коли згадаємо, що етноґрафічно-українські території, доходили на півдні до Чорного моря і межували з Румунією. Отже і перші змобілізовані військові корпуси, які, по оголошенні війни рушили за Дунай в більшости складалися із мобілізованих у тих округах українців-вояків.

Ми не будемо вже спинятися і на тому, що війна ця викликала глибоке співчуття до балканських славян і серед української молоді, із кол якої в ряди війська по чисто ідейних міркуваннях вступило чимало добровольців. Серед останніх із українського громадянства загально відомим є імя М. К. Садовського (Тобилевича), „шипкинського орла", який про війну 1877—78 р. написав цікаві спомини.

Таким чином у тій боротьбі, в якій брали участь і південні славяне — болгари, серби, чорногорці а також і добровольці інших славянських народностей і румуни, війни, яка закінчилася визволенням балканських славян, брав фактично безпосередню і активну участь і наш український народ. Навіть серед видатних полководців було чимало українців і білорусів. Так напр., відоме імя командира знаменитої в ту війну 14 дивізії, що під страшним турецьким вогнем першою перейшла через Дунай — ґен. М. І. Драгомирова, по походженню українця з Чернигівської ґубернії.

Отже не лише кістками російськими, але і українськими усіяні придунайські поля, яри, яруги і перевали балканських гір, і спогад про це — про пролиту українську кров за діло визволення балканських славян зобовязує нас морально.

Але для нас, спогад про ці історичні події має ще окреме значіння. Має значіння вже тому, що кров, яка була пролита і нашим народом за ідею визволення балканських славян поневільно порушує в памяти нашій і спогади про ті історичні наші звязки з південними славянами, які занесені на віки у перші сторінки нашого старовинного літопису.

Давні наші звязки з південними славянами і зокрема з Болгарією, як і з Візантією, — це ті сторінки нашого минулого, від котрих в значній мірі, можна сказати, починається наша історія, з окрема, вже доба християнської.

Впливи на Русь-Україну тої християнської культури, як відомо, йшли в значній мірі через Болгарію, яка вже раніш, за сто років перед нами, приняла християнську віру від Византії, звязавши з нею тісно свою історію і долю.

Як відомо з історії, болгарський князь Борис-Михаїл вже у другій половині IX в. приняв християнство, а за цим почала в Болгарії зростати і розвиватися і християнська славянська культура.

В Болгарії з того часу починає розвиватися старовинно-болгарська письменність. Дехто з дослідників висловлює гадку, що самий винахід славянської азбуки первоучителями славянськими св. Кирилом і Методієм засновувався властиво на македонському наріччу болгарської мови. Вже тоді в Болгарії починають зявлятися старославянські памятки письменности писані тою мовою, яка відома під назвою мова церковно-славянської і яка аж до цього часу лишилась мовою православної церкви.

(Продовження буде.)

...найбільшим признанням. У часах нинішнього розвалу і нашої матеріяльної нужди це свіще незвичайно гарне й потішаюче.

З Українського Народнього Союзу.

Найбільша українська асекураційно-допомогова організація в Злучених Державах — Український Народній Союз, зростає постійно як щодо скількости членів, так щодо свого майна. Тепер У. Н. Союз має вже 32.000 обезпечених членів і 1,800.000 долярів власного маєтку. На започатковану ним недавно будову українського сиротинця зложено досі понад 27.000 долярів.

Після свята в Підлисю.

Замітки очевидця на його марґінесі.

На причуд величаве! — Що зі Львова крім Соколів мало хто був, не дивниця. Лихе залізниче получення. Та що знана й заслужена громадянка К. М. сиділа під пам'ятником і продавала книжечки — дуже мене здивувало. Деж бо ті молоді членкині й виділи „Союзу Українок", „Стріли", „Т-ва жінок з нижчою і вищою освітою"? Чи не моглиб вони й до такої праці взятися?

Або такий вам образець: Розпродують відзнаки з нагоди свята, збирають на Р. Школу. Одначе бачу між збирачами й лікаря і жінки відомих громадян, бо... сравжної молоді з молодим духом якось нема. Відмовляється при мені гімназистка перебрати пушку, бо вона... занята флір-том. Думаєте, що може той богатонадійний юнак, її товариш, сказав: Візьмім пушку і збираймо! Де там... А таких випадків я більше бачив і заобсервував. Ах, батьки, займіться трошки своєю дітворою і її національно-громадянським вихованням!

Дуже немило вражали мене одяги селянства. Крім Сокілок і кількох старих сільських дідуганів — народнього одягу ні на лік. Цей занепад одної галузи народньої культури дуже прикрий. Тому Сокола й Луги повинні дати собі може й спокій з однострoями, а завести народній стрій у себе такий, як у даних околицях. Інтелігенція-ж повинна на мою думку вбирати народній стрій на такі свята. Тоді і простолюдя не буде його цуратися, якщо побачить, що й пан меценас і пан судля і лікар убрали вишивану сорочку і позотинку. І сільській дівчині не буде імпонувати міська суконка, якщо побачить у народньому одязі їмость і її доньки.

Треба піднести з признанням, що хори й орхестри уважали за свій обовязок виступити на цьому святі і не домагалися звороту коштів (а може я зле поінформувався?).

Немило вражала відсутність т. зв. лівої інтелігенції з Золочева, як д-р Г. й інші. Чи може тому не взяли участи, що вони більші буржуї, як був Шашкевич. Чи може їм Шашкевич не імпонує, бо їм імпонувало бачити себе побіч Афтердуфта на виборчих лістах, а святкувати разом з сільським нуждарем якось їм не ялося?

Бачив я і пластунів. Здається, В. П. К. доручила лишень новикам носити замісць капелюхів шапки. Тож повинна вона справу однострoїв конечно провірити, бо вийде з його одноцільности гуртковий балаган.

Проповіди, промови конечно в таких випадках говорити крізь меґафон. Тоді будуть їх усі чути, а не тільки найблищі. Хори певно на другий рік зі своїми точками не виступлять, зробивши досвід що воно у свобідному просторі зовсім губиться.

Соколи й Луги нехай над тим застановляться, чи не слід їм на таких святах виступати зі спільними вправами. Воно буде безперечно імпозантніше тай мимоволі насувається питання кожному: Чому не разом?

Слід подбати і про це, аби ранком для Соколів і Луговиків відправлено окремо тиху Службу Божу. Страшенно їх перемучує робити проби, бути на співанії Служби Божій, а потім виступати з вправами. Це просто відстрашує людей належати до організації.

На закінчення зазначу, що слід би хрест обтягнути дивом (ківзанком) і робити це що кілька літ. Умовитися з громадою, аби дозволила загородити яких 2 морґи довкруги памятника і стрілецької могили, хочби треба було на це при помочі суду видістати. Кумуляційний дохід зі свята Дім ім. Шашкевича в Золочеві повинен би дістати вже без калас. Це віднесло би нас у наших очах — і в чужих.

До Львова мала просьба. Є у нас тільки руханкових і спортових установ, що повинна би котрась з них зайнятися організацією прогульок на такі свята. Тоді зі столиці буде нас більше виїзджати, а ці прогульки наші на щось придадуться.

Віче вов.

Виборчі вислідки.

БОРЩІВЩИНА.

Вибори перейшли на загал добре. Завдяки праці Повіт. Виборчого Комітету наше громадянство майже в 90 проц. пішло до виборчої урни. Особливо селянство було захоплене виборами. Тому, що селянство так масово взяло участь у виборах, ми маємо поважний успіх. Компромісів по селах не було, хоча деякі люди були за тим. Узагалі село держалося гідно. Щодо міст, то цього вже сказати не можна. Одна тільки Скала, що йшла самостійно, гідно себе запрезентувала. Інші міста, а з окрема Борщів, усіми силами рвались за компромісом, хоча, колиб були пішли самостійно, результат булиб мали той самий або навіть і кращий. Вислід виборів такий: 1) *Скала* — вибрано 12 українців, 24 жидів, 12 поляків. 2) *Іванків* — 40 укр., 3) *Мушкатівка* 18 укр., 6 пол. 4) *Слобідка Мушкат.* — 8 укр., 8 пол. 5) *Волківці* — 19 укр., 5 пол. 6) *Борщів* — (компроміс) 16 укр., 16 пол., 16 жидів. 7) *Верхняківці* — 18 укр., 6 пол. 8) *Стрілківці* — 32 укр. 9) *Пищатинці* — 22 укр., 2 пол. 10) *Висічка* 18 укр. 11) *Королівка* — (укр.-пол компроміс) 29 жидів, 12 пол., 7 укр. 12) *Сковятин* — 18 укр. 6 пол. 13) *Шишківці* — 15 укр., 1 пол. 14) *Шуларка* — 40 укр. 15) *Пилипче* — 26 укр., 5 пол., 1 жид. 16) *Усте Епископс.* 48 укр. 17) *Більче* 37 укр., 2 жиди, 1 пол. (римо-кат.) 18) *Глибічок* — 10 укр., 30 пол. 19) *Мушкарів* — 16 укр. 20) *Звиголь* — 12 укр., 4 пол. 21) *Олексинці* — 22 укр., 2 пол. 22) *Шершенівці* — 24 укр. 23) *Озеряни* — (компроміс) 13 укр., 20 жид., 15 пол. 24) *Тарнавка* — 24 укр. 25) *Жилинці* — 24 укр. 26) *Козаччина* — 20 укр., 1 жид. 3 пол. 27) *Ланівці* — 18 укр., 6 пол. 28) *Гуштин* — 24 укр. 29) *Бурдяківці* — 24 укр., 8 пол. 30) *Цигани* — 15 укр., 15 пол., 2 жиди. 31) *Бережанка* — 24 укр. 32) *Турильче* — 15 укр., 5 пол., 1 жид. 33) *Залуче* — 8 укр., 8 хлібоїдів. 34) *Кривче* — 6 укр., 9 пол., 9 жид. 35) *Більче-Доброкут* — 38 укр., 2 жиди. 36) *Пилатківці* — 26 укр., 3 жиди, 3 пол. 37) *Михалків* — 16 укр. 38) *Сапогів* — 24 укр. 39) *Слобідка-Турил.* — 7 укр., 9 пол. 40) *Нівра* — 21 укр., 3 пол., на сором усім вибрали поляка війтом! 41) *Лосяч* — 32 укр.; хоча в цім селі є майже половина поляків, то завдяки місцевому священикові о. Царикові й емеритованому учителеві п. Й. Маличеві всі українці, управнені до голосування, пішли до урни і здобули всі мандати.

ЗОЛОЧІВЩИНА.

Ремезівці 28 українців, 3 поляки, 1 жид. Проти кирпичників і шахраїв внесено протест: правдоподібно відбудуться другі вибори. *Шпиколоси:* 11 українців, 5 поляків. Наслідком незгоди і непорозуміння війтом вийшов поляк, заст. війта українець. *Жуків:* війтом вибрано поновно дотеперішнього війта. *Угорці:* 14 українців, 2 поляки. По причині надужить при виборчій урні внесено протест.

ПЕЧЕНІЖИНЩИНА.

В *Березові Нижнім* вибрано до громадської ради 18 українців, 8 поляків і 6 жидів.

НИЖАНКОВИЧІ.

В наших національних часописах появилась недавно нотатка з Нижанкович, в котрій неточно подано, що адвокат д-р Білинський показався дуже великодушним і допустив до цього, що поляки дістали два мандати більше, як їм належалось. Як нас інформують люди, що близько стоять до громадського життя в Нижанковичах, повищий докір, зроблений д-рові Білинському, не відповідає правді. Наш Виборчий Комітет у переговорах з сіоністами добивався якнайбільшого числа радних для українців, але жиди стояли на становищі, що скількість радних мусить пропорціонально відповідати кількости управнених до голосування, а не кількости населення. А що голосуючих було рівно по 403 українців і поляків, то жиди не допустили до іншого поділу мандатів і вийшло 12 радних українців і 12 поляків. Вини в цьому не понесить ані Виборчий Комітет, ані особисто д-р Білинський.

Останні вісти.

Військова революція і димісія уряду в Портуґалії.

Париж, 14. серпня 1927.

Полковника Пассос Суса, якого вважають членом лівиці, іменовано віцепрезидентом ради міністрів Портуґалії. Це не подобалось іншим членам уряду Камари, що належали до правиці. Вони приготовили змову. До апартаментів Камари вдерлися три офіцери і пястуками та револьверами хотіли приневолити його відкликати це іменування й утворити правий уряд. Коли президент міністрів не хотів згодитися на це, полк. Сарменто стріляв із револьверу до членів уряду і зранив секретаря міністра фінансів. Куля продіравила теж одяг мін. справедливости. През. мін. кинувся на офіцерів. Полк. Сарменто втік; пізніше його арештовано. Два інші офіцери і дир. нац. бібліотеки хотіли приневолити директора держ. друкарні, аби видрукував у держ. деннику декрет про димісію уряду й про іменування диктатором командора Фільомена Камаро, провідника рев. руху. Директора нац. бібліотеки арештовано. Богато офіцерів намагалося збунтувати поодинокі полки, але це їм не вдалося. Уряд зібрав військо в летунському парку в Амадора. Коман. Камаро арештовано. В краю спокій. Рада мін. ухвалила депортувати всіх тих, що були вмішані в рев. рух. Полк. Сарменто видалено з війська, а директора нац. бібліотеки усунено з урядування.

Димісія грецького уряду.

Атени, 14 серпня 1927.

През. ради міністрів Заіміс вручив президентові республики Кондуріотісові димісію кабінету. През. республики димісію приняв.

В дорозі до Америки.

Десав, 14. серпня 1927.

Два німецькі літаки, що вибираються до Америки відлетіли нині з летунського парку в Десав. Є то літак „Бремен", ведений пільотом Лєтсом і літак „Европа", кермований Рістічем. Перед ними летів літак, що має їм товаришити часть дороги. Цей третій літак осів у Бремі.

Землетрус у Швайцарії.

Відень, 14. серпня 1927.

Із Ст. Моріц подають, що в Швайцарії у місцевости Сільс Марія відчуто сильний землетрус. В готелях счинився переполох. Люде вибігли на вулицю і так переночували. Деякі літники повтікали.

Розвязання ради м. Львова.

Варшава, 14. серпня 1927.

Після наради львівського воєводи Дуніn-Борковського з віцемін. внутр. справ і після його конференцій з представниками уряду порішено справу розвязання ради міста Львова. Над справою цею радитимуть іще формально на найблизшім засіданні ради міністрів. Вже на другий тиждень слід сподіватися розвязання міської ради. Воєвода Дунін-Борковський заявив журналістам, що мабуть буде іменований урядовий комісар з прибічною радою. „Глос Правди" і „Кур. Пор." подає, що мін-ство внутр. справ не буде іменувати комісаря, лише поручить воєводі розписати нові вибори до міської ради.

Ґен. Заґурський утік за кордон.

Варшава, 14. серпня 1927.

Є чутки, що слідчі органи впали на слід ген. Заґурського. Розійшлись теж чутки, що ген. Заґурського бачили на залізн. стації Лясковце біля Грудьондза. Ґен. Заґурський зодягнений по цивільному, висів із поїзду ще з двома людьми, з яких один подобав на француза. Кажуть, що ген. Заґурський є на службі одної з чужих держав на заході. Є теж чутки, що ґен. З. виїхав до Америки. „Ясновидз" Осовецький в „Експресі Пор." признається, що до нього звертались навіть офіціяльні чинники в справі ґен. Заґурського. Вислід свого трансу передав Осовецький тим чинникам у запечатаній коверті, а згаданому часописові сказав лише що ген. З. є за кордоном.

Візитація галицьких вязниць.

Варшава, 14. серпня 1927.

Віцемін. справедливости Цар підчас відпустки переведе візитацію всіх більших вязниць у Галичині, а то в Кракові, Вісничі, Тарнові, Перемишлі і Дрогобичі.

Віче́вий рух.

ВІЧЕ УНДО В ЗАВАЛОВІ,

підгаєцького пов.

В неділю дня 7-го н. м. відбулося у нас в домівці читальні велике віче, на яке крім місцевих громадян явились селяни з доокольчних сіл. Присутніх начислено поверх 800. Сильно заступлене було жіноцтво. Немило вражала всіх тільки та обставина, що на вічу не було ні одного священика. Віче відкрив короткою промовою п. Яворський Олекса. Провідником віча вибрано п. Банаха Степана із Заставча, секретарем інж. Задуцького Федора з Підгаєць. Присутніх привитав іменем Українського Національного Демократичного Обєднання делегат партії п. Ерстенюк Дмитро зі Львова, що в довшій промові представив сучасне положення українського народу під Польщею, як також вказав на значіння політичної організації. Брутальне було поведення представника місцевої влади, команданта місцевого постерунку. Він цілий час перебивав бесідникові, а про шкільну політику та партію УНС і її кирвину роботу заборонив говорити під загрозою розвязання віча. Всеж таки місцеві хруні дуже кепсько почувались, бо їх ватажок Володимир Бінецький не відважився публично виступити, як тому місяць назад на передвиборчім вічу. Опісля був дуже гарний і змістовий реферат про завдання українського жіноцтва в громадському життю. Після цього п. Припенюк обговорив програму партії і її організацію та вказав на потребу організувати партійні гуртки на місцях. На цьому й покінчилося віче і вічевики в піднесеному настрою розійшлись домів. — *Учасник.*

◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆

Поможім здвигнути дім-захист для українських письменників і журналістів у Ямній. Засвідчім ділом зрозуміння важної культурної праці і виявім свою вдячність українським робітникам пера! Жертви слати на адресу: Львів, Підвале ч. 7., Земельний Банк Гіпотечний, книжечка ч. 1141.

◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆

НОВИНКИ.

— **Особисті вісти. Д-р Осип Назарук**, відомий публіцист, письменник і громадський діяч, що в останніх літах перебував в Америці, в пятницю, 12. ц. м. через Берлін приїхав на постійний побут до краю. Сподіємось, що д-р Назарук, розглянувшись в краєвих відносинах, які є зовсім ріжні від погляду з американської чи еміграційної перспективи, поверне своє знання, досвід і непомірно велику енергію на велику справу національного будівництва.

— **З тюрми до тюрми.** Арештованого недавно у Львові з невідомих причин урядовця „Просвіти" **Петра Петрика**, якого перед кількома днями вивезено зі Львова до Станиславова, переведено в пятницю зі Станиславова до Перемишля.

— *Шевченко в Косові.* Дістаємо такого листа: Підчас свого короткого побуту у Косові запримітив я, що на громадськім вигоні стоїть памятник Шевченка, страшенне занедбаний. Ніс та обличчя пообивані, зпід підстави повигребувані камінці, в ямах бавляться жиденята. Дивне, що косівські громадяни не звернули на це уваги. При дрібці доброї волі можна би за яких 100 зол. памятник привести до ладу. До Косова підчас сезону приїзджає чимало поляків із глибини Польщі; чи нашим землякам не соромно перед ними за такий зразок нашої культури? Краще памятник зрівняти із землею як робити із бюсту національного поета сумне видовище.

— **Хліб наш насущний**, який їмо у Львові, має часто не дуже приємне походження. Санітарна ревізія деяких пекарень ствердила ще раз, що хліб випікають серед найбільшого бруду; на вул. Старотандитній, пекар, щоби потвердити славу цієї вулиці тримає помело біля каналу, — на вул. Локетка стайня із навозом приставе до пекарні, і так далі...

— **Львівська хроніка.** Жінка залізничника Чернявечева, 40-літня, отруїлась середником проти щурів, осиротивши двоє дітей; причина — матеріяльні злидні. — У центрі міста, на Сикстуській вул., вломники перешукали в ночі крамницю золотаря Бошвіца, шукаючи за дорогоцінностями, які обережний купець ховає на ніч у хаті. — Злодій Герман Шварц вибрав собі такий спосіб заробітку: ходив по хатах збирати замовлення на портрети, які як сказав, його фірма робить безплатно а від даної фірми брав провізію від скількости фотографій фіктивних клієнтів.

— **Гарний професор.** Закордонне бюро українських соціял-революціонерів оголошує, що на підставі документів одержаних із Харкова може ствердити, що Вечеслав Заікин, професор на виділі православної теольоґії варшавського університету був на протязі 1917 р. агентом провокатором царської охрани.

— **Сучасне середновіччя.** Новий Санч видав чудотворця, який жив з наївности ріжних маломістечкових громадян, а також львівських. Зветься Кунмів Шик, а

прибрав собі псевдонім Бистрий. Тому, що ведужих на світі найбільше, він вибрав собі професію лікаря-ворожбита і селянкам давав ради як дістати мужа. Опіночі при помочі місячного сяйва, жаб, ию і дозрів, він закликав любка, який мав вилізть до дівчини у найблизших днях. Але любко не приходив так само, як добродій Бистрий, що щезав із гонораром. При ревізії найшли у нього закликача великий склад чарівних причандалів: книги про чорну магію, жіноче волосся, еротичні фотографії, широке листування. Цінк-Бистрий давав натаким ради на все, тільки сам не в силі був передбачити відвідини поліції. Також в околицях Вильни арештували другого такого спеціяліста від людських слабощів, Елясевича, який є звичайним Бернштайном і лічив усіх на все я всяку ціну. Арештований виправдувався, що він утік із Тарнова перед жидами, які хотіли його вбити за те, що прийняв християнство. Бернштайн змінив віру, але не змінив способів заробітку.

— **Передісторична знахідка.** Пишуть нам: У Кокошицях, біля Грималова, селянин Касько Мазур виорав плугом на полі камінний гріб з двома кістяками: одним в сидячій поставі, другим у лежачій. При них знайдено камінну сокиру і величку камінну кулю. Гріб був із камінних плит у формі чотирокутника. Нахідник, не знаючи ціни цієї передісторичної памятки, все те побив і понищив.

— **Бандитизм.** Над Збручем, в околицях Скалатського повіту, появилась смілива ватага бандитів, які ограбили дідича Корнберга в Козині. По селах вартують нічні сторожі, а поліція перешукує сусідні ліси. Одного бандита зловили, але він зараз-же на другий день утік із поліційної станиці в Калагарівці.

— **Катастрофи.** В італ. місті Беллюно самохід упав до ріки; 1 убитий, 8 ранених. — У Каліфорнії, у місті Сакраменто, згорів міський театр. — Небагато бракувало до катастрофи на залізничім шляху перед Чортковом, де великанська камеюка загородила шлях безпосередно перед приїздом поїзду. — У Будапешті загорілась деревляна вулиця від горіючої смоли. — Між Новим Санчом і Криницею шаліла буря, яка понищила чимало домів і піль. — Біля Шегедину грім запалив хату і вбив усю селянську родину. — На лінії Білгород—Ніш зударились два поїзди; 4 особи вбиті, 13 ранених.

— **Воздушні королі.** Америк. летун Шельге з Детройт має намір вибратись з другим Броком довкола світа. Хоче побити рекорд і 22.000 миль перелетіти в 28 днях. — Один з найкращих франц. летунів Гібо забився біля Версалю. — Форд уперше в житті їхав літаком з Ліндбергом, який кермував. — В м. Оокланд, у Каліфорнії, зорганізували воздушні перегони на зразок льондонських „дербі“: від Франціско до Гонолюлю. Переможець дістане 35.000 дол. Поїде 12 літаків, на одному летунка Мільфред Доран.

— **Конгрес сіоністів.** У Базелі почнеться 30. ц. м. 15-ий світовий конгрес сіоністів. Буде це на-пів ювілейний зїзд, а огляду на місце, тому, що в тамошнім міськім касині 30 літ тому оснували світову сіоністичну організацію. Конгрес триватиме 2 тижні; вже тепер є зголошених 2000 делегатів і 200 представників преси. Сильно заступлена є Америка. За весь час конгресу виходитиме спеціяльний часопис у 10.000 примірників. Одною із численних прикрас цього зїзду має бути великанський образ Піліховського, на якому змальовано відчинення гебрайського університету в Єрусалимі.

— **Новий винахід Едісона.** Едісон зробив новий винахід, правда не загально людської вартости, а чималої ваги для Злуч. Держав. Америка дістає більшу часть свого кавчука з британської імперії. З 380.000 тон ужитих там минулого року, 61 проц. англійського походження. Едісон від трьох літ робив досвіди на новім роді дерева, ним виплеканого, з якого добував гуму. Тепер він повідомляє своїх земляків, що небавком появиться рослина, яка видаватиме у великій скількости кавчук.

— **Жінки присяжними суддями.** М-ство справедливости у Варшаві приготовляє проєкт реформи судівництва, з інакшим його поділом. Земські суди стануть судами присяжних, складеними на половину з фаховців, на половину із звичайних громадян. Жінки матимуть теж право бути присяжними суддями.

— **З жіночих рекордів.** У німецькім селі Чля Галле, жінка вуглевого робітника Германа вродила четверо дітей, двох хлопців і двоє дівчат. Один хлопець помер, троє живе. Вона має вже восьмеро дітей.

— **Оригінальний памятник.** Центральна організація америк. окультистів, т. зв. спіритуалістична церква, рішила вибудувати на передмістю Ню Йорку памятник двом сестрам Фокс, які на думку цієї віруючої громади були першими безсумнівними спіритистичними медіями. Першим, що дав жертву на цей памятник 500 дол., є англійський письменник Конан Дойль, палкий спіритист.

— **Наслідки слави.** Ліндберг, який завдяки своєму летові в Европі став полковником, міліонером і найславнішою людиною в Америці — буде приневолений припинити свою тріюмфальну подорож по американських містах. Коли він приїхав до Детройт, 17-го міста з черги, він мусів витатись з такими тисячами людей і брати таку живу участь у ріжних банкетах, що його нервова система поважно надірвана. А до 23. жовтня жде на нього ще 50 таких міст! Тому він мусить зріктись свого пропагандового лету і підлічитись.

— **Літературний куток.** Японська цензура, що потурає всім проявам літератури та мистецтва і виявляє велику толеранцію заборонила грати комедії Мольєра. Причина — в поглядах на завдання театру. Японці вважають, що метою театру виховувати молодь у чесноті на громадян із державною свідомістю. Мольєр не надається на виховтеля, бо висміває авторитет родичів, стоячи на боці молоді, глузує з еманципації жіноцтва, дозволяє кепкувати службі із своїх хлібодавців. — Конан Дойль видав останню — як упевняє — збірку оповідань про Шерльок Гольмса „Шафа з книжками Шерльок Гольмса“. — Шаляпін друкує спомини „Сторінки мого життя“ в паризькім журналі „Ревю де Парі“. — Франц. письменник Жорж Дюамель, що їздив недавно до СРСР, друкує свої спомини з подорожі. — Про летуна Ненжесер, що згинув трагічно підчас проби перелету через океан, вийшла книжка споминів про його життя повне пригод, франц. письменника Жака Мортана. — Габріеле д'Анунчіо підготовляє велике видання своїх збірних творів державним коштом; воно матиме кількадесять томів; Анунчіо обіцює собі половину з них написати наново, переробити або написати вперше.

— **Ріжні рекорди.** Управа телефонів у Долішній Австрії завела для своїх передплатників таку вигоду: хто хоче, того телефонна централя може будити щодня в бажаній годині. — У Люгано помер редактор журналу „Виховання“ швейцарський учитель Ріцоля в 95 р. життя, який працював у школі 63 роки. — Англійський плавець майор Ляскомб, який не має одної ноги, пробував переплисти Ля Манш. — Віденська преса стверджує факт, що голуби, які від довгих літ гніздились під дахами Палати Справедливости, на кілька днів перед її пожежою перенеслись громадою на парлямент. Був би це приклад неімовірно чутливого інстинкту, який передбачує події незалежні від природи, а від людської волі. — Америк. летун Грей побив дотеперішні рекорди лету на висоту. Німецькі летуни Сурінг і Берсон знялись у 1901 р. на 10.800 м., француз Каліцо на 12.442 м., а Грей ще вище: на 12.827. Летів він бальоном. — На однім данськім острівці відкрили корову, яка на протязі року давала більш 47 кіля молока денно. Є там ще інших 8 коров, які дають пересічно 24.4 кільо молока.

— **Країна, де царює жінка.** В Азербейджані, у сакатальській окрузі, відкрили племя, де жінка займає виїмкове, найвище становище. Є це останок племени аварів, які усе середновіччя грали чималу ролю в історії Европи і якийсь час запанували над усією наддунайською смугою. У половині 9-го стол. це племя щезло з історичної арени і його останки скрились на Кавказі. Т. зв. матріярхат, родинний устрій, де головою є жінка, яка працює на всю родину і нею завідує, це спадщина доби первісної культури. Племен з таким устроєм здається нині в світі вже нема. Коли Колюмб відкрив Америку то там серед індіянських племен цей устрій вигибав. Ще Лівінгстон і Стенлей найшли сліди матріярхату в центральній Африці. Тому відкрите племя в Азербейджані, складене з 150 хат, має для соціольогів чимале значіння.

— **Світова всячина.** В Індіях, у провінції Хаяніті та Лінарес 50.000 мешканців озброєних збунтувалось проти державних військ, які їх розбили. — Югославянський король Олександер має зїхатись у Мюнхені з болгарським Борисом для порозуміння в державних справах. — У Софії арештували двох заступників бурмистра за хабарі. — У Будапешті помер визначний мадярський маляр Микола Валаш. — Віденський адвокат, автор численних соціольогічних творів, д-р Гаргас, призначений доцентом національ. економії в унів. в Амстердамі. — Гагський трибунал розбирає справу секвестру франц. пароплаву „Льотос“. — У Льондоні відчинив король офіційно нову головну вулицю, Ріджент-стріт, основно перероблену, яку називають „першою вулицею в Европі“. — У жовтні в Будапешті 10-ий міжнародній конгрес зоольогів. — У Будапешті страйкує кільканайцять тисяч робітників. — Франц. воєнний міністр заявив, що починає будову твердинь на німецькім кордоні. — Один румунський денникар стріляв до бувш. грецького короля Юрія II., який виїжджав до Букарешту; стріли не влучили. — Якась московка з Кубані стріляла в рад. посольстві у Парижі до портієра, маючи намір убити когось з урядовців. — У Ню Йорськім музею мистецтв покрали на 20 тисяч долярів мініятур з XVII. в. — Релігійна війна в Мексику коштувала за рік 8000 людських жертв і 15.000 ранених. — На Чехословаччині біля Геркав помер власник цирку Карло Клюдський в 64 р. життя, відомий як один із найбільших аматорів звірят.

Всі українські діти до української школи! Хто минає свою рідну школу і посилає дитину до чужої школи, — той ворог своєї дитини і української нації!

Дописи.

ПЕРЕГІНСЬКО. (*Дещо з господарки в митрополичих добрах*). Хто буває на літнищі в Підлютім, той вертає відтак домів з вартнішими за кожним разом спостереженнями, але й тим прикрішими спогадами про відносини, які витворилися в місцевих митрополичих добрах. Осередним місцем творення тих досить широко вже знаних нині відносин є жидівсько-польська оселя в Осмолоді, а в ній — управитель лісів. Зупинімся покищо дуже побіжно на деяких проявах лише службового поступовання, а вже матимемо картину, яку нехай оцінить само громадянство, бо цеж добра українського митрополичого престола. Управитель, про якого тут мова, видно, не дуже то й оглядається на митрополита ані на головного адміністратора дібр, бо не зважаючи на уваги щодо свого поступовання, йде вперто й безоглядно по лінії своєї непоправности. Дійшло вже до того, що навіть і працюючі там при уладженню лісів інжініри примушені відповідати йому „товариським обминанням“. В його способі адміністрування теж не краще. Побережниками може розпоряджати навіть його служниця тоді, як побережник має невідкладне заняття в лісі. Совісна служба не то що не має найменшого признання, але навпаки — такого чоловіка ждуть нераз необчислимі неприємности, що дуже часто має місце, аж до загрози втрати служби включно. Ріжні інтриги — це буденні засоби воюючої карієри, а буває й таке, що навіть поліція бере когось зі службовців під нагляд... Не дивниця, що гідність службовика дібр сильно підірвана і встояти її не легко. На цих сухих даних перервемо, а як повернемо ще до цеї справи, тоді вглубимося в факти, не поминаючи й потрібних імен. *Громадянин.*

ОПОВІСТКИ.

Новий Український Театр дир. П. Карабіневича.
Болшівці:
15.VIII. Запорожський скарб.
16.VIII. Вихрест.
17.VIII. Циганка Аза.
18.VIII. Ой, не ходи Грицю.
20.VIII. Діти Агасвера.
21.VIII. Запорожець за Дунаєм.

З нагоди весілля п. Миколи Алеськевича з п. Анною Склепковичівною в Поморянах, зложено на інвалідів УГА 25 зол. — Управа УКТОНІ. 214 1—1

Однорічний курс жіночого кравецтва та шиття біля з рамени Патронату при Самоврядним Виділі подібно як в минувшім році так само й в слідуючім уряджує Ігуменат СС. Василіянок при вул. Потоцького 95, починаючи від половини вересня 1927. Звертається увагу, що абсольвентки курсу дістають дипломи, які уповажняють їх до отворення самостійної робітні білизнярства, а по відбутій дволітній практиці й робітні жіночого кравецтва. Якщо зголоситься відповідне число абсольвенток I. курсу, буде отворений вищий курс (II. курс) жіночого кравецтва з важністю однолітної практики. Письменні зголошення проситься складати в Ігуменаті; точніші відомости та умови подасться зголошенням з початком вересня. 213 1—2

Конкурс

на управителів а): гімназій „Рідної Школи“ у Дрогобичі, Львові, Станиславові Тернополі; б) семінарій: „Рідної Школи“ у Коломиї, Стрию, Львові (дівоча) з речинцем вношення зголошення до 22. серпня 1927 вкл. Рефлектується в першій мірі на відповідних емеритів або ісомтованих учителів, що є на етаті „Рідної Школи“. Зголошення й документи засилати на адресу: Головна Управа „Рідної Школи“, Львів, Ринок ч. 10. 200 3—3

Конкурс.

на управителя української Торговельної Школи у Львові. Першенство мають відповідно кваліфіковані емерити, або ті кандидати, що перейдуть виключно на етат „Рідної Школи“. Писемні удокументовані зголошення приймає до 22. серпня 1927 вкл. Головна Управа „Рідної Школи“ Львів, Ринок ч. 10. 211 2—3

За редакцію відповідає д-р Іван Німчук Видає Видавнича Спілка „Діло“. З друкарні Видавничої Спілки „Діло“. Львів, Ринок ч. 10.